

USLUŽNE DJELATNOSTI U RUJNU 2023.

Promet od uslužnih djelatnosti u rujnu 2023. porastao je i na godišnjoj¹⁾ i na mjesečnoj²⁾ razini.

Ukupan sezonski i kalendarski prilagođen promet od uslužnih djelatnosti ostvaren u rujnu 2023. porastao za 2,8% u odnosu na kolovoz 2023.

Najveći porast prometa ostvaren je u sljedećim djelatnostima: Emitiranje programa (za 29,1%), Djelatnosti iznajmljivanja i davanja u zakup (leasing) (za 18,2%) te Informacijske uslužne djelatnosti (za 11,8%).

Promet je u najvećem padu bio u sljedećim djelatnostima: Proizvodnja filmova, videofilmova i televizijskog programa, djelatnosti snimanja zvučnih zapisa i izdavanja glazbenih zapisa (za 6,5%), Arhitektonske djelatnosti i inženjerstvo; tehničko ispitivanje i analiza (za 4,4%) te Vodeni prijevoz (za 2,5%).

Ukupan kalendarski prilagođen promet od uslužnih djelatnosti ostvaren u rujnu 2023. porastao za 25,3% u odnosu na rujnu 2022.

Najveći porast prometa ostvaren je u sljedećim djelatnostima: Djelatnosti iznajmljivanja i davanja u zakup (leasing) (za 36,2%), Emitiranje programa (za 31,7%) te Putničke agencije, organizatori putovanja (turoperatori) i ostale rezervacijske usluge te djelatnosti povezane s njima (za 25,0%).

Promet je pao u samo dvije uslužne djelatnosti: Vodeni prijevoz (za 22,8%) te Informacijske uslužne djelatnosti (za 3,2%).

Promatrajući prvih devet mjeseci, kalendarski prilagođen promet uslužnih djelatnosti porastao je za 27,6% u odnosu na isto razdoblje prethodne godine.

1) Podaci koji se uspoređuju s podacima od istog mjeseca prethodne godine (tzv. kalendarski prilagođeni podaci)

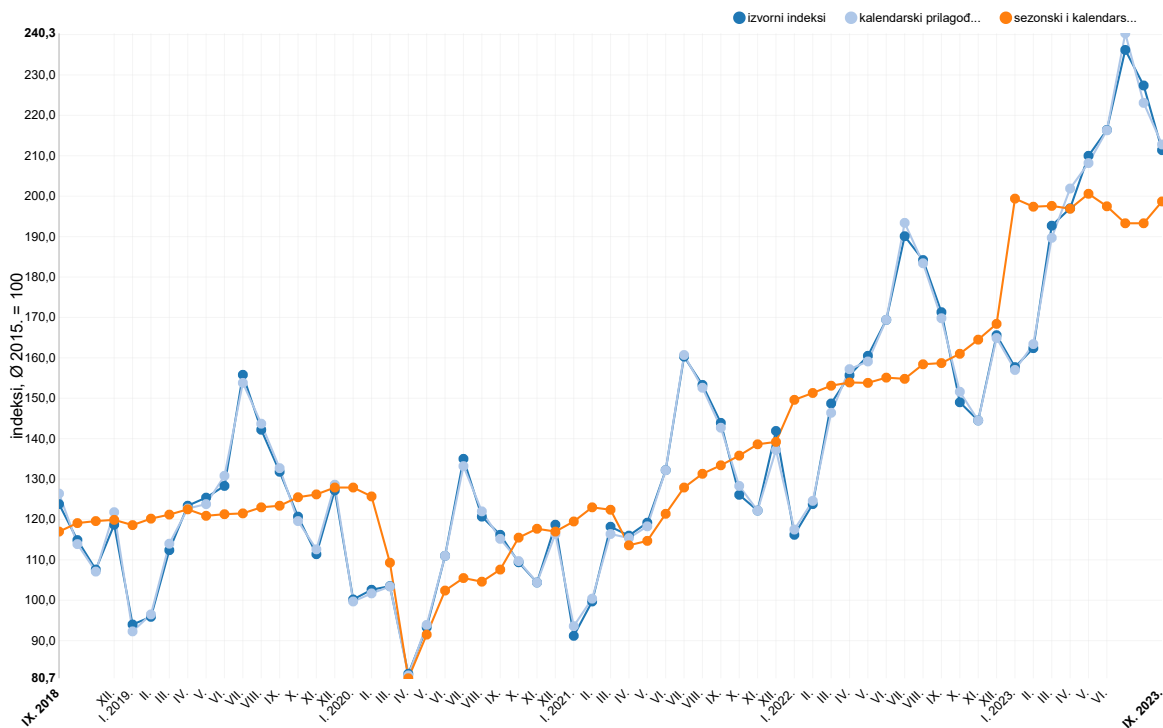
2) Podaci koji se uspoređuju s podacima od prethodnog mjeseca (tzv. sezonski i kalendarski prilagođeni podaci)

1. INDEKSI PROMETA PO PRETEŽNIM DJELATNOSTIMA POSLOVNIH SUBJEKATA

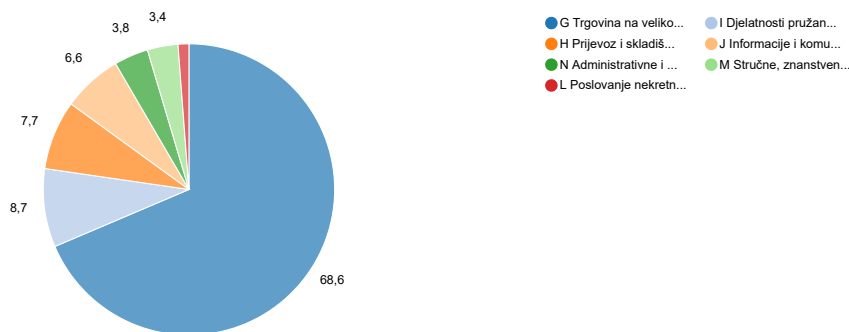
Šifra djelatnosti NKD-a 2007.	IX. 2023, VIII. 2023.	IX. 2023, IX. 2022.	I. – IX. 2023, I. – IX. 2022.	IX. 2023, Ø 2015.		
	sezonski i kalendarski prilagođeni indeksi ¹⁾	kalendarski prilagođeni indeksi ¹⁾		izvorni, neprilagođeni indeksi ¹⁾	sezonski i kalendarski prilagođeni indeksi ¹⁾	kalendarski prilagođeni indeksi ¹⁾
(G – N) Ukupno usluge	102,8	125,3	127,6	211,4	198,7	212,8
G Trgovina na veliko i na malo; popravak motornih vozila i motocikla	101,5	107,5	109,0	179,0	177,7	180,4
G 45 Trgovina na veliko i na malo motornim vozilima i motociklima; popravak motornih vozila i motocikla	98,8	118,6	128,5	195,0	207,6	197,1
G 46 Trgovina na veliko, osim trgovine motornim vozilima i motociklima	101,5	105,2	106,5	186,1	183,1	188,0
G 47 Trgovina na malo, osim trgovine motornim vozilima i motociklima	101,1	105,9	106,6	164,8	156,1	163,8
H Prijevoz i skladištenje	101,6	100,7	105,9	177,9	164,6	177,1
H 49 Kopneni prijevoz i cjevovodni transport	101,2	104,7	107,1	155,2	142,0	155,0
H 50 Vodeni prijevoz	97,5	77,2	106,7	132,7	145,8	132,7
H 51 Zračni prijevoz	z	z	z	z	z	z
H 52 Skladištenje i prateće djelatnosti u prijevozu	100,8	100,8	100,3	192,5	165,4	193,6
H 53 Poštanske i kurirske djelatnosti	z	z	z	z	z	z
I Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane	106,0	117,0	117,7	301,3	190,4	301,3
I 55 Smještaj	102,9	114,9	114,3	284,3	170,6	284,3
I 56 Djelatnosti pripreme i usluživanja hrane i pića	104,6	119,2	119,7	228,1	168,2	228,1
J Informacije i komunikacije	102,6	117,4	117,3	290,3	262,9	291,4
J 58 Izdavačke djelatnosti	104,9	113,4	110,1	153,1	113,0	153,1
J 59 Proizvodnja filmova, videofilmova i televizijskog programa, djelatnosti snimanja zvučnih zapisa i izdavanja glazbenih zapisa	93,5	112,8	123,6	170,9	168,4	170,9
J 60 Emitiranje programa	129,1	131,7	108,1	121,5	133,4	121,5
J 61 Telekomunikacije	101,9	112,0	110,7	160,6	130,7	161,1
J 62 Računalno programiranje, savjetovanje i djelatnosti povezane s njima	103,7	110,3	109,4	222,0	212,0	224,5
J 63 Informacijske uslužne djelatnosti	111,8	96,8	100,9	225,3	211,7	225,3
L Poslovanje nekretninama	106,0	114,4	108,6	154,0	139,9	154,0
L 68 Poslovanje nekretninama	106,0	114,4	108,6	154,0	139,9	154,0
M Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	105,6	108,9	113,1	178,0	152,9	177,9
M 69 Pravne i računovodstvene djelatnosti	103,5	108,5	110,1	162,1	134,7	160,1
M 702 Savjetovanje u vezi s upravljanjem	111,5	118,6	114,3	224,8	170,5	224,8
M 71 Arhitektonske djelatnosti i inženjerstvo; tehničko ispitivanje i analiza	95,6	103,7	109,8	185,8	146,1	185,8
M 73 Promidžba (reklama i propaganda) i istraživanje tržišta	98,4	102,4	119,9	142,3	155,6	142,3
M 74 Ostale stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	111,6	112,2	114,1	223,0	172,1	226,3
N Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	115,1	123,5	119,7	228,0	212,5	230,0
N 77 Djelatnosti iznajmljivanja i davanja u zakup (leasing)	118,2	136,2	120,5	361,3	301,6	365,7
N 78 Djelatnosti zapošljavanja	98,6	107,2	110,6	135,5	139,0	135,5
N 79 Putničke agencije, organizatori putovanja (turoperatori) i ostale rezervacijske usluge te djelatnosti povezane s njima	104,3	125,0	131,4	214,7	130,6	216,1
N 80 Zaštitne i istražne djelatnosti	98,9	108,0	114,4	106,9	116,3	107,5
N 81 Usluge u vezi s upravljanjem i održavanjem zgrada te djelatnosti uređenja i održavanja krajolika	97,9	117,7	111,8	179,7	158,7	179,7
N 82 Uredske administrativne i pomoćne djelatnosti te ostale poslovne pomoćne djelatnosti	101,6	120,3	113,7	114,5	222,5	115,6

1) Vidi Metodološka objašnjenja, Prezentacija indeksa.

G-1. INDEKSI PROMETA USLUŽNIH DJELATNOSTI PO MJESECIMA OD 2018. DO 2023.

G-2. STRUKTURA OSTVARENOG PROMETA PREMA PODRUČJIMA DJELATNOSTI NKD-a 2007. U RUJNU 2023.

METODOLOŠKA OBJAŠNENJA

Vremenske serije indeksa prometa uslužnih djelatnosti objavljuju se na diseminacijskim stranicama [Državnog zavoda za statistiku](#) u [STS bazi podataka](#) (bazi kratkoročnih poslovnih statistika) u području Uslužne djelatnosti pod naslovom [Indeksi prometa uslužnih djelatnosti – mjesečni podaci](#) te na [poveznici Statistika u nizu](#) pod naslovom [Gospodarstvo – osnovni pokazatelji](#).

Precizni datumi objavljivanja navedeni su u [Kalendaru objavljivanja statističkih podataka 2023.](#), koji se nalazi na mrežnim stranicama [Državnog zavoda za statistiku](#).

Mjesečni indeksi na bazi 2015., kalendarski prilagođeni, sezonski i kalendarski prilagođeni i neprilagođeni, redovito se mjesečno dostavljaju Eurostatu i dostupni su na [Eurostatovim mrežnim stranicama](#), s pokazateljima svih država članica EU-a s kojima su usporedivi.

Izvori i metode prikupljanja podataka

Podaci su rezultat redovitog istraživanja Mjesečni izvještaj uslužnih djelatnosti (obrazac USL-M) te administrativnih izvora podataka (datoteke prijava poreza na dodanu vrijednost Porezne uprave), osim podataka za djelatnost trgovine na malo (odjeljak G 47), koji su dobiveni Mjesečnim izvještajem trgovine na malo (obrazac TRG-1).

Podaci se prikupljaju s pomoću mrežne aplikacije (tzv. CAWI). Izvještajne jedinice neposredno ispunjavaju podatke na e-obrazcu USL-M, koji se nalazi na diseminacijskim stranicama [Državnog zavoda za statistiku](#). Razdoblje prikupljanja podataka svakog mjeseca u pravilu se kreće od 1. do 25. u mjesecu za podatke iz prethodnoga izvještajnog mjeseca.

Metodologija za istraživanje temelji se na Uredbi Vijeća (EZ) br. 1165/98 o kratkoročnim statistikama (Dodatak D) te njezinim izmjenama i dopunama, Uredbi (EU) 2019/2152 Europskog parlamenta i Vijeća od 27. studenoga 2019. o europskim poslovnim statistikama i stavljanju izvan snage deset pravnih akata u području poslovnih statistika te na Provedbenoj uredbi Komisije (EU) 2020/1197. Istraživanje se provodi na temelju Zakona o službenoj statistici (NN, br. 25/20.).

Osnovna je svrha istraživanja mjerenje dinamike kretanja prometa u uslužnim djelatnostima.

Obuhvat i usporedivost

Istraživanje se provodi metodom uzorka.

Uzorak se bira jedanput na godinu, a temelji se na informacijama o veličini i godišnjem prometu poslovnih subjekata za prethodnu godinu.

Iz Statističkoga poslovnog registra (SPR-a) preuzimaju se sva srednje velika i velika poduzeća (veličine 5, 6 i 7). Jedinice koje su u SPR-u označene kao male jedinice, ali prema prometu prelaze zadani prag, također se uključuju u uzorak.

Iz jedinica izabranih u uzorak bira se podskup jedinica koje će biti uključene u redovito istraživanje (obrazac USL-M). Kriterij za izbor utvrđen je prema određenom pragu prometa koji treba biti pokriven tim jedinicama.

Ukupna veličina uzorka jest oko 14 000 jedinica, a od toga se oko 1 000 jedinica nalazi u redovitome Mjesečnom istraživanju uslužnih djelatnosti (obrazac USL-M).

Pretežna djelatnost određena je za svaki poslovni subjekt u skladu s NKD-om 2007. (NN, br. 58/07. i 123/08.).

Kriterij za određivanje veličine poslovnog subjekta jest broj zaposlenih. Poslovni subjekti veličine 1 jesu oni s 0 – 4 zaposlenih, veličine 2 s 5 – 9 zaposlenih, veličine 3 s 10 – 19 zaposlenih, veličine 4 s 20 – 49 zaposlenih, veličine 5 s 50 – 99 zaposlenih, veličine 6 sa 100 – 249 zaposlenih i veličine 7 s 250 i više zaposlenih.

Jedinice promatranja u Mjesečnom izvještaju uslužnih djelatnosti (obrazac USL-M) jesu poslovni subjekti koji su prema glavnoj djelatnosti registrirani u sljedećim područjima NKD-a 2007.:

G	Trgovina na veliko i malo; popravak motornih vozila i motocikla (osim odjeljka 47)
H	Prijevoz i skladištenje
I	Djelatnost pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane i pića
J	Informacije i komunikacije
L	Poslovanje nekretninama
M	Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti (osim skupine 70.1 i odjeljaka 72 i 75)
N	Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti.

Od siječnja 2022. objavljuju se i indeksi prometa za uslužne djelatnosti M 69 Pravne i računovodstvene djelatnosti te M 702 Savjetovanje u vezi s upravljanjem, koje su se do prosinca 2021. objavljivale u agregiranom obliku kao M 69 + 702. Također, od siječnja 2022. prema Uredbi (EU) 2019/2152 Europskog parlamenta i Vijeća od 27. studenoga 2019. o europskim poslovnim statistikama u ukupnom prometu usluga (G – N) obuhvaćene su i sljedeće djelatnosti: L 68 Poslovanje nekretninama, N 77 Djelatnosti iznajmljivanja i davanja u zakup (leasing) i N 81 Usluge u vezi s upravljanjem i održavanjem zgrada te djelatnosti uređenja i održavanja krajolika.

Prezentacija indeksa

Prezentacija i interpretacija indeksa potpuno su usklađene sa zahtjevima Eurostata za prikazivanje kratkoročnih poslovnih pokazatelja te Uredbom Vijeća (EZ) br. 1165/98 od 19. svibnja 1998. o kratkoročnim statistikama i njezinim izmjenama i dopunama.

Metoda sezonske i kalendarske prilagodbe

Od 2016. u procesu sezonske prilagodbe koristi se programski paket JDemetra+ te metoda X13-ARIMA. Tim se procesom statističkim modelima i procedurama identificiraju te procjenjuju sezonski i kalendarski učinci u vremenskim serijama.

Postoji nekoliko uzroka revizije prethodno objavljenih sezonski i kalendarski prilagođenih indeksa. Najčešći uzrok jest promjena u procijenjenim parametrima postojećih statističkih modela pri novim procjenama zbog novih opažanja. Ostali uzroci jesu promjene u izvornim podacima ili u primijenjenim statističkim modelima.

Kalendarski učinci imaju znatan utjecaj na kretanje vremenskih serija, a najčešći su učinak pomičnih blagdana, učinak prijestupne godine i učinak radnih dana.

Sezonski i kalendarski prilagođeni indeksi

Sezonski i kalendarski prilagođeni indeksi podrazumijevaju da su izvorni indeksi prilagođeni za sezonske i kalendarske učinke. Tako prilagođeni indeksi i pripadajuće stope promjene u dva uzastopna opažanja koriste se za usporedbu podataka s podacima iz prethodnog mjeseca.

Kalendarski prilagođeni indeksi

Kalendarski prilagođeni indeksi podrazumijevaju da su izvorni indeksi prilagođeni samo za kalendarske učinke. Tako prilagođeni indeksi i pripadajuće međugodišnje stope promjene koriste se za usporedbu podataka s podacima iz istog mjeseca prethodne godine.

Izvorni, neprilagođeni indeksi

Ovaj pojam podrazumijeva da indeksi nisu prilagođeni ni za sezonu ni za kalendarske dane. Ti se indeksi objavljuju, ali se posebno ne komentiraju.

Indeksi su iskazani u nominalnom izrazu, tj. iz njih nije isključen utjecaj promjene cijena.

Definicije

Promet (poslovni prihod) jest vrijednost svih prodanih roba i obavljenih usluga na tržištu u promatranom razdoblju bez obzira na to jesu li naplaćene ili nisu. Iz prometa je isključen porez na dodanu vrijednost.

Poslovni subjekti u Mjesečnom izvještaju uslužnih djelatnosti iskazuju ukupan promet (poslovni prihod) koji ostvare i od glavne i od sporednih djelatnosti koje obavljaju.

Indeksi prometa izračunani iz datoteka poreza na dodanu vrijednost dobiveni su iz podataka o ukupnim (oporezivim i neoporezivim) isporukama. Isporuke u datotekama poreza na dodanu vrijednost ne moraju uvijek odgovarati definiciji prometa koja se primjenjuje u statističkim istraživanjima, što utječe na usporedivost podataka.

Kratice

CAWI	računalno potpomognuto internetsko anketiranje
EU	Europska unija
EZ	Europska zajednica
Eurostat	Statistički ured Europske unije
NKD 2007.	Nacionalna klasifikacija djelatnosti, verzija 2007.
NN	Narodne novine
z	podatak zbog povjerljivosti nije objavljen

U ovom Priopćenju objavljuju se podaci istraživanja koje je provedeno uz financijsku pomoć Europske unije. Za njegov sadržaj odgovoran je isključivo Državni zavod za statistiku te ni u kojem slučaju ne izražava stav Europske unije.

Objavljuje Državni zavod za statistiku Republike Hrvatske, Zagreb, Ilica 3, p. 80.

Telefon: (+385 1) 48 06 111

Novinarski upiti: press@dzs.hr

Odgovorne osobe:

Milenka Primorac Čačić, načelnica Sektora poslovnih statistika

Lidija Brković, glavna ravnateljica

Priredile:

Josipa Kalčić Ivanić i Maja Dozet

MOLIMO KORISNIKE DA PRI KORIŠTENJU PODATAKA NAVEDU IZVOR.

Služba za odnose s korisnicima i zaštitu podataka

Informacije i korisnički zahtjevi

Telefon: (+385 1) 48 06 138, 48 06 154

Elektronička pošta: stat.info@dzs.hr

Pretplata na publikacije

Telefon: (+385 1) 48 06 115

Elektronička pošta: prodaja@dzs.hr